

Helsedataprogrammet – Nye løsninger, tjenester og samarbeidsflater

Unikt datagrunnlag

Covid-19-pandemien har tydelig vist hva deling og analyse av data på tvers av kilder kan gi av samfunnsnyttige resultater. Norske helsedata, administrative data og personopplysninger samlet inn gjennom flere generasjoner, utgjør et unikt informasjons- og kunnskapsgrunnlag i, og utenfor, helsesektoren. Bedre utnyttelse av eksisterende kvalitetssikrede helsedata i forskning, vil gi raske og gode resultater for bedre helse i befolkningen, økt produktivitet og kvalitet i helsesektoren og utvikling og styrking av helsenæringen.

www.helsedata.no

Norske helsedata er underutnyttet i forskningen. En hovedgrunn til dette er forskeres erfaringer med at det tar for lang tid å få tilgang til data. Nå kan imidlertid forskere søke tilgang til helsedata fra om lag femti ulike datakilder i **felles søknadsskjema** på www.helsedata.no.

Det er et uttalt mål at ventetiden for tilgang til disse dataene skal reduseres. Antall og typer datakilder i søknadsskjemaet utvides fortløpende. Det arbeides for å inkludere alle sentrale helseregistre, nasjonale medisinske kvalitetsregistre, helseundersøkelser og relevante mikrodata fra SSB i et felles søknadsskjema i løpet av de neste årene. Det tas også sikte på å forenkle og samkjøre søknadsprosess med Regional Etisk Komité (REK).

I tillegg til søknadsveiledning og felles søknadsskjema, vil du på www.helsedata.no også finne variabelutforsker, tjenester for dataanalyse og annen informasjon om helsedata og personopplysninger.

Helsedataservice (HDS)

I andre halvår av 2021 planlegges åpning av en permanent nasjonal Helsedataservice (HDS) med forvaltningsmyndighet over data i registre hjemlet i Helseregisterloven. HDS skal tilby tjenester til forskning og annen sekundærbruk av helsedata. HDS er et samarbeid mellom forvaltere av helseregistre og andre dataforvaltere. Målet er at forskere skal få **èn vei inn** til veiledning og til å søke om tilgang til helsedata. Etter godkjenning fra HDS og REK, vil data gjøres tilgjengelig for analyse på Helseanalyseplattformen og andre nasjonale analyseplattformer for personsensitive data (TSD, HUNT Cloud, SAFE).

Helseanalyseplattformen (HAP)

I andre halvår av 2021 åpner etter planen også Helseanalyseplattformen (HAP). Her vil forskere og andre få rask tilgang til å analysere data på tvers av kilder i **sikre analyserom**. Data hjemlet i Helseregisterloven vil ligge som dataprodukter i HAP med forvaltningsmyndighet i HDS. Egne data, eller data fra andre offentlige kilder, vil kunne lastes inn i sikre analyserom på HAP på prosjektbasis. Offentlige helse- og personopplysninger forvaltet av andre myndigheter (som SSB og Regionale helseforetak) er hjemlet i andre lover enn Helseregisterloven og vil også kunne overføres direkte til et sikkert analyserom på HAP.

HAP er en hovedkomponent i et **nasjonalt økosystem** for helseanalyse der data fra helseregistre, kvalitetsregistre, helseundersøkelser og SSB vil gjøres tilgjengelig for raskere utlevering og analyse. Det vil bli tilrettelagt for anonymiserte analyser og produksjon av syntetiske data.

HAP vil bestå av en skybasert dataplattform med innebygget personvern og tilby avanserte analysetjenester og sikre, personvernvennlige og skalerbare tjenester for behandling av store mengder helsedata i forskernes egne analyserom.

For å gjøre søknadsfri analyse av helsedata mulig på individnivå, etableres **eksplorative analysetjenester** som kun eksponerer anonyme eller aggregerte data.

På HAP vil det også etableres en **markeds plass for dataprodukter og analysetjenester** fra offentlige og private virksomheter. Kommersielle og offentlige virksomheter vil få tilgang gjennom brukerbetaling, som også er praksis i dag, slik at de som tilbyr dataprodukter og tjenester på plattformen, vil kunne få inntekter for innsatsen og verdiskapningen de legger til rette for.

Involvering av brukersiden er helt sentralt i utviklingen av HAP. Det er også ønskelig at flere prosjekter og aktører bidrar aktivt inn i videreutviklingen av økosystemet knyttet til HAP, der økt gjenbruk av data, og tilgjengeliggjøring av algoritmer og dataprodukter for andre aktører, er uttalte mål.

Denne nye måten å få oversikt, søke om og å få tilgang til å analysere data på, vil være betydelig **raskere, enklere og sikrere** enn i dag. Tjenestene med størst nytteverdi for forskere og forskningsprosjekter er planlagt lansert i perioden 2020–2022.

Relevante løsninger på helsenorge.no

På www.helsenorge.no vil det bli utviklet en sikker tjeneste for dialog med norske innbyggere. Forskningsprosjekter kan bruke tjenesten til f.eks. samtykkeforespørsler og til å utvide samtykker eller informere prosjektdeltakerne/datadonorene. Innbyggerne vil også få oversikt over samtykker de har gitt og innsyn i egne data. I tillegg vil det bli mulig å innhente strukturerte data til forskning.

[Mer om framdrift av nye løsninger og tjenester på HAP og HDS, kan du lese her.](#)